

Ese de trei ori în săptămâna: Mercuria, Vineri și Duminică, cand o colă întreagă, cand numai dijumetate, adesea după momentul împregnărilor.

Pretul de prenumerătare:

pentru Austria:	8 fl. v. v.
dijumetate de an	4 " "
patru " "	2 " "
pentru România și Strainetate:	
pe an întreg	16 fl. v. v.
dijumetate de an	8 " "
patru " "	4 " "

Prenumerătunile se fac la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adrepțul la Redacția Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce prevese Redacțunea, administratiunea seu speditură către vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cel anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicări de interes privat — se respunde căte 7 or. de linie, repetările se fac cu pretiu scădit. Prețul timbrului căte 30 or. pentru una dată, se antoapta.

Viena 15/27 aprilie 1867.

Din Pest'a ne înșeintă o persoană démna de totu credientul cumea episcopulu Strosmäier, conducatorul partitei națiunale din diet'a Croației, a petrecutu mercuria si joi-a trecutu in capital'a Ungariei unde avu conferintie seriouse cu corifeii magiarilor despre diferențiele intre Pesta si Zagrabia. Se dice că din partea domnitorilor magari s'ar fi încercat a i se face nu numai splicații, dar si pressiune prin amenintări. Resultatul e — secretu, si va remană asiè pana la desbaterile dietali in Zagrabia. Atât'a scimu că magari nu vor se se lase de Fiume neci de catu, éra Escel. Sa d. episcopu veni ieri la Viena, unde e chiamat u de presidiul cancelariei de curte, éra — după alta versiune — chiaru de monarcu prin unu biletu de mana, ca se asculte dorint'a seu mandatul Mai. Sale. La tóta intemplarea vom vedé curundu direptiunea Croaților, caci e aprópe terminulu redeschiderii dietei loru.

Peste cestiunile esterne nu s'a reversat lumina. Poterile neutrali au lăsat medilocirea la Berolinu, dar neci se cunoscu cu securitate propunerile loru, neci se spéra resultatu bunu. Pentru noi va fi de mai multu interesu a studiu cum se manifestă opiniunea publica despre politică ce Austr'a va trebuu se iee fația cu conflictul pentru Luxemburg si mai anume cu resbelulu ce stă se prorumpa pentru acest'a intre Francia si Prusia. Opiniunea publica la slavii din Austri'a, desclinitu prin organulu „Correspondenz“ din Praga, ce suplinesece pe „Politik“, de candu se afla ea suspinsa, — se dechiară din motive fórte grele pentru o pusețiune *neutrale* din partea Austriei — pana atunci, pana numai se poate acésta; in casulu inse, daca imprejurările n'ar mai permite acésta, pretinde aliantia cu Francia in contra Prusiei, fiindu că numai atare aliantia ar corespunde intereselor vital ale Austriei si popóralorui ei. O spune apoi pe fatia, că daca Austri'a s'ar aliá cu Prusia pentru scopulu de a-si recastigă influența si pusețiunea perduta in Germania, tóta lumea — firesce cea negermana — va fi in contra-i, insasi Prusia după resboiu erasi si-ar contineau rivalitatea si lupt'a contra Austriei, éra Napoleone cu simpatie si ajutoriulu popóralorui si națiunalitatilor va deveni in fine invingatoriul chiar si contra unei noue aliantie sante. (Va se dica chiar si contra Rusiei!) Se apuca apoi citatulu diurnal a critică si a combate dualismulu si din acestu punctu de vedere, pretindendu — ca s'o spunemu in putine cuvinte, cumea Austri'a prin dualismu a cadiutu doga slabă, adeca nici germana, nici magara si totusi e — nemultiamitória si instrainatória pentru tóte cele latne națiuni.

Cestiunea orientului, in catu e pentru diplomati, pauséza, dar rescóla nu e inca devinsa.

Causele drepte vor triumfă!

Candu romanulu ca bunu creștin serbează invierea Salvatorei lumii, aniversari a triumfului libertății universale a supra schiavitutei, dreptatei a supra apesarii, adeverului a supra mintiumei, — in asiè mominte solene elu si-va aduce nesmintitu a minte că si caușa națiunității sale romane e un'a de libertate, de dreptate si de adeveru, că prin urmare ea va trebuu se triunfe, si in aceasta dulce convingere prè santa eu indoita bucuria ne salutămu astadi:

Cristos au inviat!

Salvatorele, dreptatea si adeverului incorporate, a suferit mórtea pe cruce, a fostu priveghiatu la mormentu, si elu au inviatu spre uimirea nemicilor sei. Romanulu creștin facendu astadi inchinatune la icón'a ce reprezinta invierea, vede totodata in ea simbolulu invierei națiunali, garantia triumfului aspiraționilor sale; si aceste le vede pentru că preotulu romanu bunu l'a inviatu se-si identifice beseric'a cu națiunea, si l'a inviatu pentru că preotulu e convinsu cumca pana ce aspirațiile națiunali sunt asiè de drepte, ele remanu sante, si ca atari beseric'a si-are missiunea a li stă in ajutoriu.

Adeverului creștinu nu si-a castigatu triumful acestu grandiosu mai preste totu pamentulu neci cu arm'a neci cu avea, ci numai cu ajutoriulu potereimoral. Se avemu deci si noi incredere in aceasta potere, care purure se misca, prospătiesce ori repasiesce, aterna de la noi a face ca in senulu națiunei nostra se propasiésca fora pausare.

Suntemu peste trei milioane de romani in monarchia Austriei, si candu acea potere morală va gasi resunetu deplinu in tóte pepturile romane daca e vorba de caușa națiunității, atunci noi vom triumfa, chiar si daca națiunitățea ar fi crima, căci nu este si nu poate fi numeru asiè mare de temnitie, in cari se incapa atat'a glóta de romani. Asiè e, moral'a produce si minuni, acésta e privilegiul ei!

Dar națiunitățea neci candu nu va poté fi crima pe teritoriulu ce-lu va domni dinasti a Absburgo - Lotaringilor, care ni-a datu pre augustulu suveranu de astadi, sub a caruia ingrigire parintescă ni se recunoscu individualitatea națiunala, si insusi cu prè nalt'a sa mana subscrise si „in limb'a romană“ santiunarea legilor in favórea națiunei romane din Transilvania.

N'am fi demni de numele nostru si de parintii nostri daca am portă frica că ni vom perde națiunitățea astadi in „seculu națiunităților“, si tocmai candu legalatiunea tierei recunoscere importantă acestei cestiuni, promise deslegarea ei pe bas'a fratietatei si e aci timpulu se-si implemésca promisiunea.

Suférințele amare din trecutul celu tristu ni sunt dovedi prè elocinte că e mare poterea nostra de viétia, nu poate fi sterpita neci de circumstanțele cele mai vițegre, cu atat'a mai vertosu astadi candu ele incep a fi favorabile, avemu totu

dreptulu a remané constanti in convințarea nostra că: nu poate perí poporul care nu-si perde credința in dreptatea causei sale!

Fanfarona si temeri.

(v.) Dice d. Baritiu in „Gaz. Transilvaniei“, nrul 28: „Fusionistii (adeca domii magari cari pretindu contopirea Ardealului in Ungaria si apoi si a elementului romanu cu celu magiaru,) o spunu la tóta ocazie pe facia si fara nici o reserva, că ei cu dône regimete de usari si cu vre o dône baterii ar fi in stare de a înneacă in Dunare intrég'a armata lui Carolu I. impreuna cu toti doborantii si granitieri sei.“

Am auditu si noi cu urechile noastre une-ori pre unii domni magari dicindu, că — „cu o pungulită plina, ar cumpără pre toti romani, ér cu o băta buna i-ar scôte pre toti din tiéra.“

Dar astea sunt nisice flăcări nesocotite, la cari noi, cei ce scimu, că — magiarulu e mai mare 'n gura de catu in inima, că — in totu trecutulu loru eroii loru cei mai de frunte sunt *romani*: Uniade, Matia Corvinulu si Cinișiu, că — pentru ca se nu mergemai mai departe si se fimu scurti — intre prisionerii de vr'o patrudieci de mii, ce facura prusii in resboiu de anu-véra, *magarii* faceau partea cea mai mare, ér intre decoratii armatei imperatesci si celei din Itali'a si celei din Boem'a — chiar *romani* faceau proporția cea mai insemnată (!!), — noi, cei ce vediamu inaltiendu-se si stralucindu ca nisice rari meteori pre unu Ursu de Marginine, Noacu de Uniadu, Georgiu Popa etc. cari daca erau magarii seu nemti, dintr'unu capetu alu imperiului pana in cel'a laltu tóta lumea li cantă marirea, — noi, cei ce am mai avut cate o ocazie de a ne si mesură cu ei atatu in trecutulu vechiu, sub Mihaiu bravulu, Horia etc. catu si mai de curențu sub Iancu, Acsentu si Balintu, noi — privindu la impregiurari, nu scimus se i ridemu, ori se i — deplangemus — nesocotitii — ingomfati!

Alte sciri mai seriouse, desă -- provoacă totu atati de pucini intemeiate seu totu atati de reu calculate — ni aduse „Rehbg. Ztg.“ si după acésta „Frdblitt“ din Vien'a in nrulu seu de marti a trecuta; citimu adeca in acestea: „O prănală rezolutiune, a carei publicare se ascăpta, dispune formarea unei armate națiunali, bine organizate si destul de insemnate, care sub eschisiv'a comanda a ministrului ungurescu de arme, a contelui Andrassy, va grigii de securitatea publica. Trup'a acésta, inițiată mai cu séma din „honvedii“ (adeca soldații revoluției) anului 1848/9 si comandata de oficerii națiunali (magarii), va fi chiamata mai naiente de tóte, a tinen' n freu unele miscaminte antimagare in tienuturile romane si slavice. — Alta mesura si mai eficace a contelui Andrassy va fi in se planulu ce se combina, de a dechiara ambele biserice romane de biserice de statu — in acel

intielesu, ca preutii loru in tóte gradurile se se denumește si doteze prin statu. Cei ce cunoscu nemarginata influența a poporului romani asupr'a poporului, vor pricepe importanța acestei măsuri.“

Am atinsu si repetim, că nu tie-nemai de intemeiate aceste sciri, nu — pentru ceea ce sunt — de o parte cu totul nesocotite de alta parte *pré periculose*, in fine si — *neposibili*.

Cum se nu fie nesocotita o astfel de scire, care vre se — faca pre lume a crede, că — magarii, domii magari, cei ce cu o mană de omeni vré se inimice tóta armat'a lui Carolu I. in Dunare — se temu, se temu de miscamintele de peptatilor romani si slavi din Ungaria!

Cum se nu fie nesocotita o scire, care vre se dee o mare insemnatate miscamintelor *nemagiare* din Ungaria, pre cindu si omenii si foile loru vestesu in gur'a mare, că — nu există atari miscaminte; că nemagarii toti sunt multumiti si fericiți bine binisior, — că numai unii pre pucini agitatori neodihniți facu larma din motivulu ambitiunei personale!

Ce supozit u nesocotit u acel'a, că dlu conte Andrassy va infinita o armata magara numerosa in contra unor pucini agitatori ambitiosi si inca — *romani* si *slavi*!!

Dar precat u nesocotit u acel'a, că dlu conte Andrassy va infinita o armata magara numerosa in contra unor pucini agitatori ambitiosi si inca — *romani* si *slavi*!! Dar precat u nesocotit u acel'a, că ridiculos, inca si mai multu ni se pare periculosa acea scire, o data — pentru că daca s'ar adeveri ea, nemagarii de sub corona santului Stefanu s'ar convinge, cumea domii magari si cu totu poporul loru si cu toti renegati loru — se temu si tremura de fiecare si cea mai insemnată miscare a poporului *nemagiare*; éra mai de parte — pentru că ori se va adeveri acea scire ori nu, ea e calificata a descepta si nutri in tóte pepturile nemagiare ce le mai instrainătore temeri si banuale in privint'a intentiunilor ministeriului magaru si a partitei sale naționale.

In fine — radiamandu-ne pe neclatit'a nostra credința intru intieptiunea, sentiu de iubire si de dreptate alu adoratului nostru monarcu, tie-nemai că am comite unu peccatum, o crima, a supune macar posibilitatea unei măsuri necaute si periculose, precum ar fi cea amintita.

Dar intocmai atatu de nesocotita, periculosa si neposibila canta s'o dechiaramu si pre ceea lalta scire, despre bisericile noastre.

Bisericele noastre sunt — „autonome“ dupa lege si fiindu ele egale indreptătite cu biserica de statu, adeca cea romano-catolică, nu mai au nici o lipsa de titlulu de biserice de statu, care titlu nu mai are nici o insemnatate, nici unu intielesu. Denumirile seu alegerile de parochi, protopopi, ierei si arcieri etc. in bisericele noastre sunt normate prin canone, asupra caror'a nici ministeriulu ungurescu, nici legatiunea n'are nici o putere. Dotatiunile — Dieu bine ar fi, daca ni le ar dă statulu, in a carui casa contribuim si noi forte multu, din care inse pana acum chiar noi nu trasera

ALBINA.

Causele drepte vor triumfă!

Candu romanulu ca bunu creștin serbează invierea Salvatorei lumii, aniversari a triumfului libertății universale a supra schiavitutei, dreptatei a supra apesarii, adeverului a supra mintiumei, — in asiè mominte solene elu si-va aduce nesmintitu a minte că si caușa națunității sale romane e un'a de libertate, de dreptate si de adeveru, că prin urmare ea va trebuu se triunfe, si in aceasta dulce convingere prè santa eu indoita bucuria ne salutămu astadi:

Cristos au inviat!

Salvatorele, dreptatea si adeverului incorporate, a suferit mórtea pe cruce, a fostu priveghiatu la mormentu, si elu au inviatu spre uimirea nemicilor sei. Romanulu creștin facendu astadi inchinatune la icón'a ce reprezinta invierea, vede totodata in ea simbolulu invierei națuniali, garantia triumfului aspiraționilor sale; si aceste le vede pentru că preotulu romanu bunu l'a inviatu se-si identifice beseric'a cu națunea, si l'a inviatu pentru că preotulu e convinsu cumca pana ce aspirațiile națunali sunt asiè de drepte, ele remanu sante, si ca atari beseric'a si-are missiunea a li stă in ajutoriu.

Adeverului creștinu nu si-a castigatu triumful acestu grandiosu mai preste totu pamentulu neci cu arm'a neci cu avea, ci numai cu ajutoriulu potereimoral. Se avemu deci si noi incredere in aceasta potere, care purure se misca, prospătiesce ori repasiesce, aterna de la noi a face ca in senulu națunei nostra se propasiésca fora pausare.

Suntemu peste trei milioane de romani in monarchia Austriei, si candu acea potere morală va gasi resunetu deplinu in tóte pepturile romane daca e vorba de caușa națunității, atunci noi vom triumfa, chiar si daca națunitățea ar fi crima, căci nu este si nu poate fi numeru asiè mare de temnitie, in cari se incapa atat'a glóta de romani. Asiè e, moral'a produce si minuni, acésta e privilegiul ei!

Dar națunitățea neci candu nu va poté fi crima pe teritoriulu ce-lu va domni dinasti a Absburgo - Lotaringilor, care ni-a datu pre augustulu suveranu de astadi, sub a caruia ingrigire parintescă ni se recunoscu individualitatea națunala, si insusi cu prè nalt'a sa mana subscrise si „in limb'a romană“ santiunarea legilor in favórea națunei romane din Transilvania.

N'am fi demni de numele nostru si de parintii nostri daca am portă frica că ni vom perde națunitățea astadi in „seculu națunităților“, si tocmai candu legalatiunea tierei recunoscere importantă acestei cestiuni, promise deslegarea ei pe bas'a fratietatei si e aci timpulu se-si implemésca promisiunea.

Suférințele amare din trecutul celu tristu ni sunt dovedi prè elocinte că e mare poterea nostra de viétia, nu poate fi sterpita neci de circumstanțele cele mai vițegre, cu atat'a mai vertosu astadi candu ele incep a fi favorabile, avemu totu

mai nici unu folosu. Inse — ce se ni facem cu ilusuni; ce se acceptam ajutoriu de unde — nu e, dintr-o casa gola! Era ce se tiene de influinti'a popilor nostri asupra poporului nostru, aceea adeverat ca e „nemarginita“ — pana atunci, pana candu lucra ea intru interesulu, a mesurat folosului sufletescu si trupescu alu poporului, de aci in colé inse — forte dubia.

Si asiè — o spunem si noi „pe facia si fora nici o resvera,“ ca — fanfaronadele domnilor magiari sunt si remanu fanfaronade, si ca — de ce se temu ei, nu vor scapá. —

Morală politica.

De la infinitarea dualismului in cōcē cu lăseram o sumă de experientie despre modulu cum precepui conlocutorii nostri fratii magiari statu egalitatea națională catu si deslegarea cestui naționalitatilor.

Din faptele de pana acum'a ale independentei ministeriu responsabile ungurescu vedeau că in locul egalității naționale, in locul dreptatei fatia cu pretensiunile juste și naționale ale naționalitatilor, s'a inceputa o multime de despusețiuni prin cari in fruntea comitatelor romane (cu excepția alor dōue ori trei) venira totu individi straini naționalității romane, straini sentimenterii naționale, si prin urmare necapaci a ne precepe.

Asisderă s'a ingrijit ministeriul in preceperea sa politica ca in consiliul seu ministeriale se nu se auda defelul graiului cutarui roman si de aceea nu si-au alesu neci unu consiliariu roman, nu si-a potut gasi neci unul intre cele trei milioane si mai bine de romani.

In lips'a de comitti, de consiliari ministeriali si de ministri romani, vîcea romanului anevoia său neci de catu va potă ajunge la autoritatea centrală, la guvern. — Eca asiè s'a incorporat egalitatea națională!

Daca inse vîcea romană nu va petrunde acoło sus, ca se fie de totu nadusita va trebui se nu se auda neci jos in municipie, si de acăst'a voru potă grigii comitti supremi magiari, cercandu a implé posturile cu individi magiari. — Eca asiè apoi din acelu modu de egalitate națională va procede si deslegarea cestui naționalitatilor!

Dar pentru ca comitti supremi se potă face acăst'a prin municipie, au lipsa de trudă mare, multă diliginta si o sumă de maniere. Spre acăst'a diaristică magiara li vine in ajutoriu, gasindu unu principiu ce trebue se-luia in vedere restauratiunile venitice. Aceste principiu se numesce „morală politica,“ in numele acestei morale trebuesc alungati of-

cialii, mai alesu din Transilvania, cari au servit sub provizoriu, său sub sistem'a centralismului. Bagu de săma asiè credu fratii magiari că dualismul e unu principiu, unu scopu, care acă trebue se dechiară resbelu tuturor'a cari n'au lucratu pentru elu.

In fati'a acestei noue dogme dualistice, precepem in fati'a „moralei politice,“ canta se ne intrebămu si noi: care e scopulu nostru in politica? si apoi: cum intielegem noi morală politica din punctul nostru de vedere?

Scopulu nostru a fostu, este si trebue se remana purure: egal'a indreptare națională; său mai apriatu: ascurarea existenței naționalei prin tōte forme si in tōte locurile patriei romane. Acăst'a nisuiamu si nisuiu noi a introduce in procesulu reconstituirei constituționalei a monarchiei.

Acestu scopu alu nostru inse era, precum este si astadi, unu număr necunoscutu in tōt'a noastră. Deci am procesu in aptivitatea noastră cu logic'a aritmieticei a mana, carea ne invetia la proporțiuni că pentru a gasi unu număr necunoscutu, se recere a face socotă cu numerii cunoscuti, adeca cu cei dati.

Numerii său factorii dati (nu de noi alesi neci creati căci astă nu ni stetea in potintia) in reconstituirea monachiei erau centralismulu dualismulu si federalismulu.

Adeca, tuti-trei acești factori, noi i-am considerat si ii considerămu de medilōce, si dcfelu nu de scopu alu nostru, precum d. e. li este astadi magiarilor dualismulu.

E invederatu de acă că daca acum e vîrba de o morală in politica, noi din parte-ne trebue se remanemu consecinti, se nisuiu neincetatu spre scopulu propus, astă e morală, altmintre am fi nemorală daca am sacrifică scopulu de dragulu medilōcelor.

Romanii cari n'au potutu avă parte la crearea acelor trei factori, neci nu potea trată altmintre cu ei. Se traducem teori'a si se ne intrebămu: au n'ar fi nebunia a invinovatii pe unu mesariu că pentru a găsi o măsa, să folosiu nu numai de securi, ci in neconsecinti'asa a luat si sfredelu a mana si alte scule?

Astă e consecinti'a, astă e morală politicei noastre: se ocupănu purure totu terenul catu lu vom potă in favoarea drepturilor noastre purcindu in modulu cuviinciosu unei naționi care se bucura de conștiința demnității sale. Ar fi deci unu peccat contra moralci, contra scopului, daca cineva astadi n'ar voi se lucre pentru națiune, din cauza că a lucratu sub centralismu era acum e dualismu.

Se nu perdemu din vedere că fiindu vîrba de morală politica, fratii nostri magiari sunt plini de peccate, si asiè noi potem si purure cei de catra padure. Intre ei adeca se gasescu individi, incepând de la ministerio pana la notarii de comune, se gasescu de cei ce au servit in oficie si pre timpulu prochiamarei republicii de la Dobritinu, dōra s'ar gasi si unu spenjuratur in effigie.

Atat'a despre morală politica. Acum'a se mai pomenim de cele trei sisteme: centralismu, dualismu si federalismu.

Nu vom vorbi despre cestu de pre urma, care in vestimentulu nou nu mai sămena celua din 1848, ci pentru romani ar aduce totu sarcinile dualismului cu putine modificări. Vom atinge numai despre centralismu si dualismu.

Cumca romanii s'a aratat mai aplecati spre centralismu candu acestă era la potere, cauzele sunt multe si naturali. Centralismulu era inca nou, nu pecatuise in contra nostra, pre candu dualismulu provocă tristele suveniri ale resbelului civil. Centralismulu ascultă graiul român, nu s'a sfidu neci de congresul național român, dualismul din contra i place daca nu ne aude, de aceea desface diet'a Transilvana, chiama ablegatii la Pesta, prin o lege electorală feudală ca se nu potă ajunge veri unu număr considerabil de romani in legelatiune. Centralismulu nu era atât'a de neșătosu, nu prețindea nemicirea autonomiei Transilvaniei, neci nisuiā inmultirea oficialilor straini in locurile românești. Dualismulu le face tōte din contra.

Nar strică fratilor magiari a-si aduce a minte din candu in candu că de la 20 octombrie 1860 pana astazi nu sunt inca siepte ani de candu monachi'a e constituțională. In asemenea epoca scurta nu s'a reconstituitu inca neci unu imperiu poliglot, ar fi unu saltu in logic'a istorici. De aceea e de creditu că procesulu de reconstituire alu Austrii si-va mai avea inca si alte stadii, fase. Pōte veni veri o sistema care va dă navăla aspră preste dualismu, — pentru asemenea timpu ar trebui se se pregătesca astadi fratii magiari candu sunt la potere, dandu-si silintă ca dualismulu se prinda radăcine prin multiamirea naționalitatilor, se stîrge reminiscințele triste, prin despusețiuni drepte pentru toti locitorii sel. Asid numai va potă trăi, era daca vrea se lăiba mortu, procedă casă pana acum'a.

Sistem'a care ni va garantă tōte pretenziile noastre direpte, aceea va si amie'a nostra.

Ideia, sentimentulu de naționalitate, astazi in seculu naționalitatilor, nu mai potă fi nadusită, spre acăst'a nu ajunge poterea oficială a neci unui guvern. Remane ca cel a ce nu vre se se cufunde in acestu toronto alu timpului, se invetea a-lu navigă.

Naționalitatile vor si purure contra apesarilor si apesarilor, purure pentru cei ce li vor promite mai multe libertăți.

Nu voiu, nu potă crede că fratii nostri magiari n'ar avea precepere de dreptate fatia cu noi, ci numai sentimentulu li lipsesc. In astă convinere me intaresce cerculantă că pre candu se cerea de la diet'a din Sibiu votarea tribunalului supremu cu reședință in Viena, pre atunci diaristică magiara recunoscă că centralismulu face nedreptate Transilvaniei. Astadi inse magiarii si diaristică loru pretindu ca totu acelu tribunalu supremu se se mută la

Pesta. Cum de nu se recunoște si acă că ar fi nedreptate pentru Transilvania? Său centralismul împărtășește ceea ce dualismului se concede?

Ar fi anevoie a nu scrie satira la acăst'a, daca adeca n'ar fi scris o Oratul in carte I. satiră a III.: Meniu pecatosulu batjocoră pre Noviu imputandu-i peccate, si candu l'intrebă cineva daca nu se cunoște insusi pre sine, atunci Meniu respunse: mie mi le iertu.

Aristocratia si cetățenia (burgesia).

„Guvernărău cu pres'a catu timpu lipsește parlamentulu,“ dicu barbatii de statu ai Angliei, si daca acăst'a e necesitate pentru guverne, e mai multu neaperata pentru partite, oare in presa se contielege candu corporatiunea legalativa nu funsiunează. Candu nu mai su se-natul imperial, centralisti dovediau in presa existență loru, desclinitu in diariul nemtiesc din Viena „Die Presse,“ care purure independent, nu facea complemintă mari neci lui Schmerling, in a caruia timpu se infinită altu diariu „Pres'a nouă,“ dar care nu potă nemiesc Pres'a betrana, ea remase centralista pana astazi sub dualistulu Beust. Această nu fece acăsă Schmerling, ci cum si cum nu, proprietarul foii „Die Presse“ o vendu pentru sumă rotunda de unu milion de flor. Faim'a pretinde că aeca foia e acă proprietatea unei societăți in care si regimul lui Beust si-ar avea man'a. Ea publică unu articol sub titlulu de sus, si cuprinde binisioru ideele ce barbatii nostri de frunte de lungu timpu le profesă si aperă in Viena, chiaru antea cercurilor prietene, si cari s'a indegetat in cuventarea Ilt. Sale dlui Andrea de Mocioni tienuta in vîr'a anului 1860 in senatul imperial inmultită, dar cari mai vertosu si mai lămurită se desfasură intr'unu memorandu alu unui romanu fruntașu sub sternutu regimului la 10 opt. 1861. Preste totu, ideele unice fericitorie pentru Austria, la cari vom reveni mai apoi. — Eca a celu articolu die „Presse“:

„Pusetiunea internă a Austriei este de securu nu mai putin de catu démnă de invadat, totusi relațiunile ei externe, preste totu luate, suntu catu se potă nepacifători si nemangători. Incunjurata de contrari panditori, amenintată de amicitie dubiose nu mai putin de neamicitie neascunsă, asupră de principiul de naționalitate si aventata — înse pana acum in modu pră neîndestulitoru — de geniu liberătății, stă Austria, unu harbatu serăciu prin vina propria, naintea tribunalului istoric nepartiale, provocata fiind pote fi mai pre urma sc-si arete indreptatirea ei la existență, căci la dincontra se va trece la ordinea dilei despre existență ei ce a devenit fara scopu si fara meta. Vulcanele mai ale tuturor cestuiilor europeni, precum: a cestuii italiene, a celei slavene de la medie și a celei polone, a celei nemiesc precum si a celei orientale,

FOISIORA.

Invieră.

I.

Crestinii 'nmormentara
Pe-alu lumei salvatoru;
Santu trupu-i lu scaldara
Cu lacremele loru...
Dar fariseii 'n data
Se bucura cumpălitu,
Căci poftă loru spureata
Acuma s'a 'mplinitu, —
In marea loru orbia
Saltau de bucuria...
Candu éta-a trei'a d'
O faima se lată,
Că angerii-au cantatū:
„Cristosu au inviatu!“

Cantarea se latiesc
Pe aripe de ventu, —
Poporu — atunci grabescu
La marele mormentu...
Acolo, de mirare
Vediura-unu angerelu,
Ce l'aloru intrebare
Li spuse frumosielu:
„Celu viu eu-ai vîi traiescă,
E' mortulu odihnescă,
Deoi voi ce mai cautăti,

Căci mortu ici nu aflată?
Se scîti ce s'a 'ntemplatu:
Cristosu au inviatu!

Minunea se latiesc,
Si-aude si Pilatu, —
Deci elu cum se trediesce
Sutasiulu si-a chiamatu, —
Si striga cu machinire:
„Pe tine negresitu,
Cu marea lui — vrăgire
Dōr' Isusu te-a vrăgitu, —
De nu ai ascultat
Puruncă ce ti-am datu,
Ci l'ai compatititu
Si nu l'ai restignit;
Se-mi spuni — e-adevoratu:
Cristosu că-ai inviatu?!"

„Me miru că credi de-aceste, —
Sutasiulu i grăi, —
Mintiuna-e aca veste,
Că Elu aru mai trăi, — — —
Vediutu-l'amu cum moře
Pe cruce restignit,
Prin mani si prin pitioare
Eu sciu că-e pironitu, —
Si 'n anima de-ajunsu
Cu-o sulitia-e strapunsu . . .
Fif Dōmne, liniscitu,
Căci Isusu a morită, —
Deci nu-e adeverat:
Cristosu că-ai inviatu!"

Poporul siopotesce...
Ostasii totu pandescu, —
Si-aude că se vorbesce:
„E fiu domnedieescu!“
Atuncia de mania
Fatiarniciei rideau,
Si 'n marea loru trufia
Multimeii totu strigau:
„Mintiun'a — drépta-a fi
Candu șuele-oru rosă . . .“
Si éta, — toti se miră,
Căci șuele rosira . . .
Cu dreptu dar' s'a cantatū:
Cristosu au inviatu!

Cantarea angerésca
Cu graba s'a latitu,
Ca lumei se vestescă
Că Domnulu restignit
Prin mōrte — la vietă
Elu senguru a trecutu, —
Si-a lumei d' marétiă
Acumu au aparutu . . .
Cerescă a intonare
Sborat'a pan' la mare,
De-acă in departare
L'ai drepti spre mangaiare,
Sunandu neincetatu:
„Cristosu au inviatu!“

II.
Scie-aceea fiecare
Pre Crestu cumu lu adorau,
Candu cu pompa triumfale

Totu „Osana!“ i strigau . . .
Si tu dulcea mea națiune
Prémărtă mai erai,
Candu romanii 'n uniune
S'adunara sub Mihaiu . . .

Pre Crestu iute-lu paresira, —
Chiaru si apostoliu-lu lasau, —
Juda-lu vinde far' de mila, —
Toti cei orbi lu osendiau . . .
Si națiunea-mi pră iubita
Au avutu multi trădatori, —
Dreptu aceea-e asupră
De-ai sei erudi impălatori . . .

Apoi catu lu maltratara
Pe-acelu siu domnediceseu,
Chiaru pe cruce-lu innalzăra,
Căci cei rei asiă voiescă . . .

Dar romanulu cata-ocara,
Cate rele patimă, —
Neamicii se jurara
Ca se-lu stîrge dintre vîi . . .

S'a supusu si mōrtei grele
Salvatorele pră santi,
Dar eurendu cu-a sa potere
Si deschide-alu seu mormentu...
Trebue dar ca se vie
Si-acelu timpu de multu ofstatu,
Candu vom dice ou mandrie:
„Romanimea-ai inviatu!“
Julianu Grozescu.

sunt pe terenul Austriei; ciclopi neascunsi, contrari radicali ai Austriei, atetia fociu din infern si sverlescu lava intru inaltime, care mai antaiu si mai multu parlese campiile austriace. Or'a a unspredeceea a batutu; dara inca suntem perduți, si daca numai voim cu seriositate, ca nu va fi or'a nostra din urma. Fisee ca palm'a ingusta de timpu ce ni-e masurata trebuie folosita cu diligentia si cu sacrificari. Fisee ca este trebuinta de cea mai inordata activitate spiretuala, ca se ne potem scote din glodulu reutatilor ereditate in care suntem amenintati a ne innecă. Numai de n'ar fi pre tardiu! furtune pline de stricatiune se indesuiescu degăz pre ceriul Europei; ascunderile, pitularile si negotiatunile diplomatice nu vor folosi nemic'a in contra acelor'a. Cu multu mai putinu va ajută actiunea belicosa. Noi am si pericitati ca cademu intre petrile de mōra ale imperialismului francesu, ruseșeu si nemtieseu. Neutralitatea pentru noi nu este numai vertute ci si detorintia; nu numai detorintia ci si necesitate.

Acēst'a este recunoscutu cam de toti; dara cu acēsta recunoscere modesta nu ne am ajutat nemic'a. Nu ajunge numai a pandi si a voi se ne pitulam. Se mai afla de cei ce cugeta ca incheiarea tulburilor cu relatiunile statului si incoronarea edificiului prin dualismu ni voru redă poterile perduite; ca beutur'a constitutiunalismului ne va intineri preste nōpte; ca inca odata ne vomu culea incarunuti si obositi, pentru a ne descepta tineri gigantici cu bucle aurii.

Ei bine, in acēsta privire optimistica esta putinu adeveru mestecatu cu multa insielatiune. Dualismul nu este numai produsul elementului magiaru, elu exprima totodata si lips'a de incredere in poterea de vietă si in vinitoriu Austriei. Deák a aratatu acēst'a catu se pote de bine; si dorere, chiar daca laudatulu barbatu ar fi tacutu despre acestu punctu, elu totusi ar fi adeverat. Dara noi voim se-lu latim, noi voim se mai adaugămu ce a cugetatu elu, in catu avemu causa a-lu judecă de omu inteleptu, care pro langa patriotismu-i localu mai intielege inca a judecă fara preocupare si puseiunea lumiei. Elu tacendu senguru recunoscere ca langōrea si anaratiunea Austriei trebuie nesmintit se traga dupa sine perirea Ungariei. Daca istoria pasiesce la ordinea dilei cu Austri'a, cu Ungaria de securu nu va face exceptiune. Caci dieul magiarilor totusi este unu dieu forte micu, cam ca Mercuru. Iupiteru-l Ungariei se pote cugeta numai in Viena, seu in — Moscova. Atat'a despre dualismu in analisa finala.

Ce se tiene de constitutiunalismu, elu este unu eveniment de sonu forte placutu. Ungaria si mai nante posiedea constitutiune; Prusia o are si astadi, si deasemene Francia. Inse pretiul adeverat alu constitutiunii se cuprinde o data in acea, ca ea se nu fie numai fantoma, nu pareti anglesesci in a caroru dosu mani necurate dirigéza firele jocului parlamentaru de papusie. A doua, fie care constitutiune are acuratamente sembure gustaveru, catu esto de lipa pentru elementulu cetatiensc, de vietă a unui statu modernu. Constitutiunea nostra, buna, ba chiar de lipa ca punctu de manecare pentru desvoltare mai mare, este plina de unele feudale. Posesorii cu averi intabulate figuréza in cas'a de josu in modu insemnatu, si acēst'a este o fara de lege strigatória. Pana in catu acestu soiu de posesori mari este străportabilu, nu se afla causa ratuabilu pentru care elu aru trebuu se fie preferitul potescese tuturor altoru soiuri de posesori mari de la tiéra si orasie. Pana candu inse marimea acestor posesiuni va fi in manile aristocratiei, acēst'a grupa va aduce casei poporale unu contingent aristocratic, care contradice tuturor conditiunilor ale constitutiunii moderne.

Se privim mai departe cas'a nostra de susu; privirea nu este pre recomensatoriu. Principele Carolu Auersperg la timpulu seu a numit u cas'a de susu aratotri'a șelroru la orologiu parlamentului austriacu. De multe ori s'a opritu acēsta aratotri'e si opri si aratotri'a poporala a minutelor, fie ca pote bar. Lichtenstein a aratatu de bine a le impinge pe amendaue. Urmarea era ca poporale Austriei nu scian nici candu, cate a batutu.

Pana in acestu momentu aristocrati'a austriaca si a castigatu forte pucine merite pentru imperiu. Napoleonu celu betranu a disu ca Austri'a se guvernă de siese dieci familii. Inteleptul Mickiewicz asemenea pe Austri'a cu statul de odiniora a companiei ostindiane.

Ce s'a facutu bine in Austri'a — acēst'a era forte putinu — are se se multiamésca unor'a dintre regentii ei. Aristocrat'a putinu a ajutorat, si acestu putinu se cantaresce scumpu prin desformarea moralci poporale, prin indatinarea nebaronilor a crede ca esista ore care subordinare intre omenime. Daca in Austria ore care elementu are cauza a se reduce si a se stracură, apoi acesta este aristocrati'a. La curte precum si pe campulu de batalia s'a aratatu ne-capace, si facendu putinu exceptiuni pretiose nemic'a i se pote statui mai urginte de catu: se se lapede de nimbulu celu falsu in care se imbraca, si se urme fora pregetare cursului civile ce si-a luatu timpul.

Pe suprafati'a presintelui nu se pre observa acestu cursu; dara elu strabate globulu pamentului pana la cea mai adenea-i adencime. Fie care reacciune din partea Austriei contra acestui cursu ar insemnat morte sigura. Tocmai Austria numai prin cea mai completa desvoltare a libertatii adeverate poporale pote face radecini tariesistintieei cugeste atacata prin relatiunile poterose ale statelor ambitiose. Ea trebuie se se constituie ca Svitiera mare monarchica,* ca o stanca a ideelor miscatorie ale vinitorului. Numai atunci nu va ave se se ingrijesc de presintele trecatoriu alu despotorilor poterosi. Noi am aratatu Iena nostra; reformatorulu Stein inca ni lipsesce. Unu Stein austriacu inse in timpul de astazi trebuie se caute celu putinu cu 3 dicenii nante. Ce felin de semnatura are acelu venitoriu fie care barbatu bine sentitoriu de statu trebuie se lu sentiesca. Se nu ni observe cineva ca poporale Austriei ar fi slabite si imparde deformate prin indatnare secularu. Scimus forte bine ca locuimus intr'o tiéra in care escentiile se sporescu forte, ordurile inca mai schintescu si titul'a de "serenissimu" inca mai stalucesc. Chiar acēst'a este reulu ce numai atunci se pote delatură, candu regimulu insusii va face iniciativ'a ca pe inceput se aradice poporale. Iosifinismulu absolutistesc din secululu trecutu trebuie astazi inlocuitu prin celu constitutiunalu.

Numai in pasirea po acēsta cale jace midilocul adeverat de mantuire, de consolidare si de prosperare a imperiului. Decumva ar lipsi pentru acestea voint'a adeverata, poterea si instrumentele, atunci ar fi cam fara scopu a-si sparge capulu eu vinitorului Autriei. Austria care in timpul presintre in cerculu celu latu al statelor europene nu are nici unucoalatu, trebuie se-si diajame intru ajutoriu instinctele seculului. Candu odiniora un fostu oficier prusian se representase presidintelui Lincoln, postindu a castigat o patenta de regimentu, si pentru sprinjirea postei sale adusesc ca elu, oficirulu, se tiene de un'a dintre cele mai vechi familii nobile din tiéra-i, i respuse binevoitorulu presidintele, acēst'a n'are se faca nemic'a, n'are se strice nici catu progresului seu. Nici Austria nu va strică nemic'a trecutului ei feudal-ultramontan-absolutistesc, daca pentru vinitoriu va voi se-si caute prosperarea ei onorifica pe căli moderne poporale. In contigere cu spiritulu adeverat alu timpului, pre care barbatii absolutistici ai presintelui l' ascundu, inse nu lu potu opri, si-va scote poterea inteleptunei din adencimea inimelor poporale sale, éra o apucatura cutesatoria dupa bunuri austriace va inspaimant si descepta conosciint'a Europei intregi."

Pesta, 25 aprilie.

(+) Se incepem odata si cu o scire mai imbucurătoria. — Multu se vorbesce ca ministrul ar ave de cugetu ca se salariseze preotima ambeloru biserice resaritene. Preotima nostra a buna séma se va bucurá in cea mai mare parte, caci e de dorit ca se fie odata asceruata sórtea materiala a preotimei nostre pentru ca se pote inainta si spiritualminte. Inainte inse ar trebuu conchiamate sinodele unde desbatandu-se acēsta cestiune, se se dee guvernului desluciri bune in privint'a salarizarei preotimei. — Nu intielegem ince intentiunea guvernului candu se ingrijesc astfelu numai de preotimea resaritena, caci am dorit ca preotimea toturor conosciintilor se fie asemenea dotata si protesa. —

*) Unul dintre cei mai devotati astasi ai causei noastre nationali, de optu ani in école in fie-care anu a repeti'o in cereurile pre nalte, casi odata Catone in senatulu romanu Atque ego etc., ca Austri'a numai astie va poti esiste in fericire daca guvernul va inceata a merge cu preotimea care i aduse concordatul si cu aristocrati'a si va face ca constiutiu se fie totu mai multu a poporului preste totu si ali poporilor in specie.

Intrebându de unii si altii, ni s'a spusu că guvernul cugeta ca prin acēsta mesura va imblanđi pre preotii romani si serbi cari au asiā mare incurgere asupra poporului. — Éta dar ca e de lipsa conchiamarea sinodelor ca se ne orientāmu si in privint'a acēst'a, caci preotimea nostra desi se lupta cu multe necesitati abună-séma nu va primi salariu prin care s'ar face aternatória de la guvern, — voim dreptate era nu gratia oblegatoria.

Despre incoronare neincetatu se vorbesce, mai antaiu se dicea ca va fi in lun'a lui maiu, ceca ce se sciā ca nu e cu potintia, acuma „se asecura" ca se va intempla in juniu daca nu cumva — in augustu.

Stabilimentul telegraficu inca se va supune dualismului, — va fi o directiune in Viena si alt'a in Pesta, sub acēst'a vor fi si oficiolatele telegrafice din Croatia, Slavonia si Dalmatia; despre Transilvania nici ca se mai face vorba.

Ministrul cont. Andrassy a returnatueri séra de la Viena.

Deputati romani din Transilvania sau mai inmultit u S. Balomir care se afla in Pesta, — asiā daca acuma nu sunt numai „treipatră" ci „cinci", — adcea doi Balomir Moldovanu, Tulbasiu si cavalerulu Puscariu.

Cernanti, 24 aprile 1867.

Corespondintele de la Ișvoru, precum se vede din tramiterea sa, tiparita in „Albina" despre costume poporali sub nume de slavinesci ce s'ar fi procurat si tramsu la Moscova de Esclinti'a sa parintele episcopu Eugeniu Hackmann prin rectorele seminariale p. Mihailu Comorosianu si protopopulu Ioane Hanichii precum si despre conferint'a facuta de nisces romani in Sadagura, dupa cum dice vorba: „au auditu clopotulu, dara nu scie unde, au amirozit fumulu, dara nu scie ce arde," si spaimentatu de fric'a Muscaliloru, pre cari i se pare a-i vedea reversandu-se peste campiele Bucovinei striga dintre munti, ca se alarme tiéra spre aperare, si, mustrandu inse-si organele guvernului pentru dormitare, le provoca a veghiá a-supra tierii, dicendum: *Caveant consules!*

Ni vine a crede ca nu e motivata spaim'a dlui corespondinte care la audiul de costume poporali sub nume de slavice de'n Bucovina din o tiéra romanescă imposta in majoritatea absoluta de romani, din o tiéra, a careia romanitate e constatata de nenumerate monuminte si recunoscuta de insu-si pre gratiosulu nostru Imperatulu si Duce prin diplom'a cea mare, cu care a intarit pe venitoriu autonomia ei, primindu si titlulu de: *Duc'a Bucovinei*.

Dupa cum se descoperi in mai multe ronduuri prin organele de publicitate din Rusia aspiratiunile mesoovite sub devisa „panslavismul" tientescu si spre tertișor'a nostra, ca si spre Galitia, si, precum suna fain'a prin tiéra, se fie puse in lucrare si cunoscutele midilóce de ale Rusiei pentru castigarea de agenti zelosi pentru esoperarea acelor tendintie nesatióse; dara cumea insu-si parintele episcopu Eugeniu Hackmann, ar fi cadiutu in o ispită de astfelui, un'a ca acēsta ni vine anevoia de credintu, celu putinu nu avemu inca dovedi, ca s'ar fi desnaturalisat pana la acelu gradu, ca se compromita nantea regimului si a lumii națiunea romana si dieces'a Bucovinei.

Ce e dreptu, de unu timpu incoce si a-nume, de candu resari intrebarea despre regularea referintelor ierarchice ale bisericei ortodoxes din staturile Austriei, nu intrebatu.

Catul despre obiectul principale din corespondinti'a de la Ișvoru, care e *lapis officiduli* in ochii reportatorului, pe catu se inu din ivore securi, totu se reduc la urmatorele:

Resarindu in Rusia ide'a d'a adună in unu museu etnograficu panislav din Moscova (unde vor se se adune carendu din totu partile apostolii panislavismului, spre a se intielege despre interesele panislave vitali) modeluri de vesmintă, de utensile de casa si portrete din totu placele poporului de origine slavica, Rai-evschi, preutulu de la ambasada rusescă den Vien'a, s'a adresatu catra Esclinti'a Sa parintele nostru episcopu Eugeniu Hackmann, ca se tramita si din Bucovina obiecte de cele mentionate pentru acea espuseiune panislava. Standu pre Sant'a Sa cu preutulu mentiunatu, prin a caruia medilocire capeta multe carti si brosuri den Rusia, in referintie amicabile, puse in lucrare prin rectorele seminariale Mihailu Comorosianu si protopopulu Ioane Hanichii cumpărarea de costume poporali ai hutianilor

insemnate totu cu preuti, cari se arata aplecati spre slavinismu său celu putinu indiferenti pentru cultur'a națiunala romana, totu acestea si de asemenea mesure se potu privi de precurse si in adeveru ele netedescu calea pentru aspiratiunile moscovite său celu putinu pentru cele panislave, constatéda numai atat'a ca Présant'a Sa, in scadere intereselor bine intelese ale unei diecse ortodoxe si ale unei tieri ca Bucovina, este cuprinsu de o predilectia passionata pentru limb'a rutena, său precum i dicu, rusesc. Dara din acestea nu se pote concheia, ca Présant'a sa, devenindu prin gratia denumirii imperatesci, episcopu in o diecesa ortodoxa romana, salarissat fiindu cu 15.000 de florini v. a. pe anu din venitile mosiilor jertfite de fundatori romani, ar fi devenit pana la atat'a ca prin sprinjirea de scopuri straine, fie ele confesiunali, națiunali seu politice, se se arete nemultamitoru satia cu tronul imperatescu si cu fundatorii fondului religiunariu.

Cu atat'a mai putinu potem oreda, ca in clerulu diecesei bucovinene carele cunosc de deplinu bunatatea regimului, imperatescu cu densulu si, dupa cum e sciutu au adeverit in totu tempurile, chiaru in momintele cele mai pericolose, pre candu din clerulu de alte confesiuni si provincie unii altii se compromitara, a constatatu aderint'a sa neclatita la tronul monarcului augustu, s'ar asta atari barbati, cari se se dee sedusi a fi unelte politicelor straine, era mai cu séma celei moscovite, carea, precum se precepe din diariile de pe acolo, se lögana in visuri spaimentatore pentru alte popore.

Dreptu ca cati-va din clerulu nostru bucovineanu, precum buna ora unulu a caruia consangeni romani sunt multi in Moldova si Ardealu; altulu, carele se trage din o vicia romana vechia cu multime de ramure in comuna B. alu treile alu caruia mosiu venise de la B. din Ardealu; p. Comorosianu carele cu totu ca e acum unu zelosu pentru rutenismu, nu nega originea sa romana din Ardealu, — incepura de unu tempu in cōce unu felu de apostolia in favorea rutenismului, ba ce e mai multu in acordu cu parintele episcopu radica grau a-supra membrilor societății pentru limb'a si cultur'a poporului romanu, ce e autorisata de Maiestatea sa pre gratisulu nostru Duce, dara cu totu ca o maniera ca acēst'a nu ni potem splica, ni vine anevoia a crede, ca insi-si acestia putinu ar fi molipsiti de unu aeru strainu, său ca politic'a straina, anume cea moscovita i-ar numeră cu securitate intre unele sale.

Pre catu cunoscemu prudinti'a si simtiulu celu bunu alu clerulu nostru bucovinenu, veri ce incercare in favorea intereselor straine fie sub devisa panislavismului, carele pe aiurea castiga lipaci, si faca-si ea de agitatori indigeni seu esterni, nu va asta intrare; din contra va si respinsa cu ura, pentru ca insi-si pastori si suflete prin comunele, unde se vorbesce limb'a rutena, sunt convinsi, ca sustinerea si desvoltarea rutenismului, care pote fi numai precursorele uniatismului galicianu seu alu enutei moscovite, nu pote fi salutari pentru Bucovina. Clerulu bucovinenu si de pe malulu Nistrului ca si celu din tienutulu Campului-Lungu scie, ca fundatiunile episcopiei si ale monastirilor, din cari e urditu fundulu religiunariu, sunt romanesci de la Aleșandru celu Bunu, Stefanu celu Mare si alti principi si patrioti romani, elu precepe ca din fructele acelor fundatiuni romanesci va participa numai pana atunci, pana candu se va tiené de trupin'a cea romana si ortodoxa a episcopiei Radăuitori si va stă sub scutul imperatice de prestatu statul austriac.

Catul despre obiectul principale din corespondinti'a de la Ișvoru, care e *lapis officiduli* in ochii reportatorului, pe catu se inu din ivore securi, totu se reduc la urmatorele:

Resarindu in Rusia ide'a d'a adună in unu museu etnograficu panislav din Moscova (unde vor se se adune carendu din totu partile apostolii panislavismului, spre a se intielege despre interesele panislave vitali) modeluri de vesmintă, de utensile de casa si portrete din totu placele poporului de origine slavica, Rai-evschi, preutulu de la ambasada rusescă den Vien'a, s'a adresatu catra Esclinti'a Sa parintele nostru episcopu Eugeniu Hackmann, ca se tramita si din Bucovina obiecte de cele mentionate pentru acea espuseiune panislava. Standu pre Sant'a Sa cu preutulu mentiunatu, prin a caruia medilocire capeta multe carti si brosuri den Rusia, in referintie amicabile, puse in lucrare prin rectorele seminariale Mihailu Comorosianu si protopopulu Ioane Hanichii cumpărarea de costume poporali ai hutianilor

munteni, cari deunadi aducendu-le la Cernauti, se află si acum in seminariu clerical. Afara de acestea se tramsa de Hanicchi patru persoane anume: unu barbatu, o muiere, unu olteiu si o feta, pre cari ospetandu-i prin cateva dile in seminariu, ii imbracara in acel vesmint, si-i dusera la fotografulu Boldoviciu, de-i portretă in mai multe esemplarile, si astandu-se a cele tipuri, dupa judecat'a parintelui episcopu, de nimerite, se dederă parintelui Comorosianu spro despunere mai de parte.

Asiā stă lucrul pana aci. Ce va fi in colo, inca nu scim, dura vom vedé. Se dice, că regimul, care nu remase in nesciuntia despre tōtă acestea, presupune de aci multe de tōtă; pōtē se fie, că are si unele cause, de a face conceptu, dura noi nu intrāmu mai adeneu, ei lasāmu se judeee organele regimului, in catu c intemeliat provocatiunea corespundintelui de la Isvoru: *Caveant consules!*

Ast'a inse marturismu, că do s'a procurat aele costume si portrete ale poporului de munte, precum si unele ale poporului de la campia cu acelu scopu, ea in Moseva se fie reprezentat in rondu cu alto popōrde ras'a slavica si poporulu Bucovinei, alu unei tieri romanesoi, alu careia pamentu e adaptat cu sangele a mīi si mīi de eroi romani, atanci ne-am incumetă se afirmāmu că un lucru ca acest'a ar demustă mai multu, de catu o predileptiune passionata pentru ide'a moscovitismului in hobia in velulu pistriu alu panslavismului; elu ar constatā o proditoria culpabila satia cu vatrele romanesci ale Bucovinei si cu unu poporu, a caruia limba, portu si datine sunt romanesci si nu slavice. Daca fu la tōtă aceste unu scopu detestabile, său ba, va descoperi venitiorul, si atiā de asta data depunem pén'a, promitiendu a reportă curendu despre conferint'a faimōsa din Sadagur'a.

De langa Muresiu, 20 aprile 1867

Cercul de alegere alu Fagetului — luanu afara o parte de totu mica de nemti si magiari din Faget si pre cati-va deregatori ai fabricelor din Gladn'asi Tomesci — in totalitatea sa e locuitu de romani. E firesce dura, că expriunerea dorintelor acostui cercu de alegere manifestata cu ocasiunea alegerei ablegatului la diet'a ungurăsca potea se reesa numai in intielesu romanu. Comun'a incredere a alegatorilor romani din acestu cercu insarcină cu acēsta missiune precatu de grea pre atatu de onorifica pre D. advocatul Auriliu Maniu.

Informarile, care le avemu despre aface-ri si desbaterile dietali, lu culegem din diu-nalele nōstre, si findu ca acestea mai de multe ori sunt de contientu de totu seurtu despre cele ce se petrecu in dieta, firesce că nici sciunt'a nōstra despre aface-ri dietali nu e de totu mare. Marturisindu ignoranti'a nōstra in afa-criile dictali nu suntemu in stare a apretiu activitatea dietale a ablegatului nostru, desi tie-nemu tare la convingerea aceea, că densulu cunoscendu ferbinte dorintia a comitentilor (alegatorilor) sei dupa indestulirea dreptelor pretensiuni nationale nu va fi omis a-i da expriunerea catu se pōtē de poterica in cluburile ablegatilor si in conferintiele partidelor dietali, de la cari mai totdeuna depindu rezultatele desbaterilor dietali. Cu indestulare trebuie inse se amintim despre participarea ablegatului nostru la conferintiele ablegatilor romani si despre zelos'a lui activitate ca notariu alu acestor conferintie, éra deosebit'a nōstra recunoscinta si-au castigat'o ablegatulu nostru prin subserierea proiectului despre na-tionalitate combinat si statoritu de ablegatii na-tionalitatilor nemagiare. Ablegatii romani si a celora latte na-tionalitat nemagiare sunt astadi putieni la numeru in diet'a ungurăsca, si stau cu proiectulu loru de na-tionalitate in fa-ta unei immense majoritati magiare si magiarone, care condusa de patim'a egemoniei adeca a predominirei na-tionalale lesne va potē aduce acestu proiect la cadere, insufletita in se de spiritulu fratiathei, dreptatei si a adevaretei amōre de patria prin primirea lui va adevēri unu sentiu de patriotismu, care specialele interese ale particularismului e gata totdeuna ale jertfi comuneloru interese ale patriei comune. Acum e timpul, ca se se implinēsa cantecul psalmistului: „Éta acum ce e bunu, si ce e fromosu, fora numai a locu frati impreuna,“ caci implinirea lui va fi implinirea ferbintelor dorintie a majoritatei locuitorilor nemagiari

din patri'a nōstra, ér' implinirea acestor dorintie e identica cu fericirea patrici. —

Nu suntemu dispusi, nu vremu asta data se ne slobodim la esaminarea intrebarei, că ce va urmā atunci candu diet'a ungurăsca nu se va astă la inaintea chiamarei sale intru deslegare intrebarei na-tionalale. Fie-ne iertat a indegetă numai la o impregiurare, despre care a memoria in presér'a deciderci intrebarei na-tionalale nōtienem de strena detorintia patriotică. Candu in an. 1848 na-tionalitatile nemagiare ale patrici nōstre inspaimantate de „nemzeti egység“ alu dietei din acel anu au fostu silite a apucă armele pentru sustinerea individualitateli sale na-tionalale, dupacetōte silinticle de a impacă intrebarea na-tionalala pe calea fortici au remasu indeserte, diet'a ungurăsca mai in urma au devinut la convingere, că o intrebare vitala, cum e cea na-tionalala pentru na-tionalitatile nemagiare ale patrici, numai pe calea concessiunilor se pōtē deslegă. In adevēru in diet'a de la Segedinu s'au si facutu aceste concessiuni, cari pentru romani s'au incercat u se face inca in diet'a de la Dobritinu. Dar' acum erā tardiu, pentru că tōta lumea sentiā, că aceste concesiuni s'au facutu sub pressiunea pusetiuncii, care semnalisa catastofele mai tardie. Fie că din acel trecutu tristu se fumu culesu toti invitati salutari!

Gravitatea pusetiuncii actuale ne au sedusu a face o digressiune peste totu teronul na-tionalale, si a ne abate incatu-va de la cele ce se intempla in cerculu nostru de alegere. In legatura cu cele constatate mai susu despre comportarea na-tionalale a ablegatului nostru avemu se registrāmu, că unii singurateci din Fagetu au aflatu de bine a trimite o adresa de incredere alesului nostru. Adress'a de incredere afara de acoi vreocati-va singurateci, nu o cunoscem, si la subserierea ei se procede, dupa cum audim, cu o arcanitate, care lasa a presupune, că respectivii singuratici nu sunt de totu in chiaru cu pasiulu ce l' intreprindu. Daca e de a se tramite ablegatului nostru vre adresa de incredere, intrebāmu, de ec atat'a arcanitate intr'o cestiune, care de dupa natur'a sa aru trebuu se se bucur de cea mai mare publicitate; intrebāmu mai departe, de ce spre realizarea ei se alege unu modu de procedura, care cu eschiderea celei mai mare parti a alegatorilor vre se monopolizeze increderea cercului nostru de alegere catra ablegatului nostru. Audim că pe la oraciu-nul nostru D. Maniu se fie avutu o convenire cu vre cativa din alegatorii sei. Noi nu potem crede, că cu acea ocasiune se se fie faurit u-a-cestu modu de procedere, pentru că suntemu convinsi, că insusi Dlu Maniu ar si desbatutu pe incredutii sei de la astfelui de procedura, care nu numai că n'ar corespunde, ma din contra ar detrage forte multu scopului care prin trimitera unei adrese de incredere ar vrē se se ajunga. Caci care ar fi scopulu, pentru care se soliciteaza trimitera adresei de incredere? Cu buna séma nu altulu de catu se se adeverezu, cumea ablegatulu cercului de alegare se afa in deplina consunantia cu voint'a alegatorilor sci. Fire-ar acestu scopu ajunsu prin colportarea adresei de incredere intru ascunsu, si ore nu s'ar fi ajunsu elu mai bine, daca in-tregulu cercu de alegere intr'o conferintia a primarilor sei se dechiară intielesu cu trimitera acestei adrese? acēsta e o intrebare la care respunsulu se da de sine. Séu dōra col-portatorii adresei se fie avutu frica că adres'a n'ar fi aflatu la toti asemenea partenire? In adevēru daca celea ce ni se spunu despre contine-nutulu adresei potu conta pe autenticitate, atunci potemu foru temere de a fi desaprobatu afirmā, că tienórea adresei n'ar fi fostu resuscitulu sentiemintelor de cari se compōrtă cea mai mare parte a alegatorilor din cerculu de alegere alu Fagetului catra ablegatulu seu. Unu cercu de alegere romanu, cum e alu nostru mai nainte de tōtă are a pretinde de la repre-sentantele seu, ca elu se fie sincerulu si adevēratulu interpretu alu dorintelor cale. Care sunt dorintele acestea am aretat mai susu, si acestora mai cu séma vrem ca soli dee expriunere ablegatulu nostru in dieta. Adress'a de incredere colportata audim, că mai putieni, ba nici de catu nu considera dorintele nōstre na-tionalale ci se pune pe terenulu afa-criilor commune representate prin partid'a deachiana. Noi din inima dorim o impacatiune a specialelor interese ale patriei nōstre cu comunele interese ale monarciei, pentru că cu bucuria ne vomu vedé a odata scapati din scapati din provisoriele,

care aprope de 20 ani unulu mai greu de catu altulu au apasatu supra esistintei nōstre, dar' nu adastāmu totdeodata a marturisí, că daca nou'a stramutare in politic'a afacerilor din launtru nu ni va aduce dorit'a emancipare si egala indreptare na-tionalale, noi in straforma-re noua nu ne vomu senti mai fericiti, de catu in provisoriele degiā suportate.

Adres'a de incredere circulatore spre subseriere nu ie' nici int're consideratiune aceste dorintie ale nōstre, si pentru aceea ea pōtē fi adresa de incredere a incredutilor Dlu Maniu, si a putienilor alegatori romani din cerculu de alegere alu Fagotului, inse nici catu a nōstra, a maioriitatei precumpanitorie romane din acestu cercu de alegere. Pentru aceea si credem, că D. Maniu unei atare adrese i' vă da atat'a valore, cata dens'a merita din punctu de vedere romanu. —

Dobra 11 aprile v.

In urm'a adresci trimise Ilustraticei Sale Dlu Ilie Macelariu con. reg. guvernialu si deputatu la diet'a din Pesta pentru incoronarea Maestatii Sale, primisi astadi respunsulu spre impartasire la ceci 60 de romani cari au subserisu adres'a trimisa. — Respunsulu acel'a o umeratoriu: „Domnul meu! Daca acelu ne-insemnatu pasu alu meu, facutu in diet'a pestana in si pentru aperarea intereselor na-tionalale, daca acēsta mica incercare a mea, — cu care ca romanu am fostu detoriu conosciintie si natiuncii mele — s'a intalnitu cu convingerile si simtiemintel confratilor din tractul Dobrei, mi servesc spre nespresa bucuria si onore; — Te rogu deci, Domnul meu, a primi si a esprime si celor'alalti confrati, cari au binevoit u a me onoră cu stimabil'a adresa de incredere — cea mai adanca a mea multicomita. — Primiti, Domnilor si fratilor, fratișc'a salutare de la alu Dloru Vōstre stimulatoriu confrate Elie Macelariu m. p. cons. r. guver. Clusiu 19 apr. 1867.“

Ve rogu Prè onorate Dle redactoru se bine voiti a dā publicitatii in stimat'a foia Albin'a acestu respunsu, spre multiamirea celor 60 suscerisi.

Petru Fogarasiu.

VARIETATI.

= *Misari electoralii.* Moderat u 10/22 aprile 1867. „Sci'u pre unu omu in Cristosu, au in trupu, au afara de trupu nu sci'u, Ddieu scie, că s'a rapit u pana la alu treile ceriu“ — scim si noi pre unu omu, in cerculu Siriei (Vilagosiu) forte cunoscetu, care totu sufletulu si l'au pusu spre reesirea lui Georgiu Popa de ablegatu cercului Vilagosiu in anul 1861. Si ore ar fi lipsa a intrebă, că de ce numai pentru reesirea lui Georgiu Popa s'au luptat u acel omu, si nu pentru a altuia, — ba, pentru că Georgiu Popa, nu numai de catra conatiunilii sei, ci si de altii au fostu priviti de barbarul celu dreptu si inzestatu eu tōto insurzile bune asiā elu ce cunoscce pre cei buni, trebue se fie inca bunu... Si cine e acelu apostolu a natiunei romane cunoscetu pre la noi? Acel'a e despre care cu mare placere ceteram in stim. dñariu „Albina“ că cerculu Pe-cica unanim e resolvat a-lu alege de depusatu in loculu Ilustrit. Sale dlu Dem. Io-nescu; Acel'a e dara spectabilulu Domnu Nicolau Philimonu, energiosulu na-tionalistu romanu, — despre care potu si asecurati alegatorie cercului Pe-cica, că nu se vor insielă. Salutandu din anima intreprinderea acēsta a acestui cercu cu o cugetare atatu le valida, si noi rogāmu pre Ddieu se ferēsca pe alegatorii respectivilor cercu, de aluatulu fariseilor si se li ajute a potē reesi cu acestu barbatu, de care natiunea sa, si Dnii deputati Hodosiu si De-seanu, au mare lipsa. — Georgiu Din'a“ — Totu cu referintia la acestu cercu electoralu ni se scrie că in Curticiu s'a tienutu o conferintia corespondint'a ce primiramu e inse anonima, deci nu potem face intrebuintare de ea.

= Din Aradu cu datulu 26 aprile ni se serie: Nicolau Christianu notariulu primariu din Pe-cica romana e suspinsu de la postulu seu, ieri dupa mediasi s'a si tienutu in asta priuvinția siedintia comitatensa disciplinara. Aceasta suspindere cu atat'a mai vertosu ne suprind, că s'a intemplatu numai de catra judele cercuale, amicu sinceru a dlu notariu, si care

dliu Philimonu mai cu multu e detoriu, că astadi e jude cereavalu.

Parastasu pentru Georgiu Popa.

Nadabu (cottul Aradului) 9 apr. 1867. Astadi in dominec'a florilor s'a tienutu in comun'a nōstra parastasu pentru sufletulu repausatului Georgiu Popa nobile de Teiusu, fostulu comite supr. in Aradu etc. Turnulu besericiei, cas'a statului si locuinta notariala de mai nainte erau cu standarde de doliu. La parastasu au asistatu inteligint'a si intregulu poporu. D. preot Ioane Popoviciu Comlosianulu areta in modu petrundiatoriu biografi'a repausatului. La finea cuventarei, intre lacrime eschiamara cu totii. Fie-i tierin'a usiora! — Ioane Dobosiu invetiatoriu.

Catra finea incheiarei dñuariului am primiu mai multe corespondintie de interesu, ce nu le poturam produce de asta data pentru imbul-diéla materialui, deci lasaram cele de pre urma pentru nr. ven. cerendu scusa oo. trimisitori.

Asisdere ni s'au trimisu mai multi articole de foisiéra pentru pasci pentru cari multiamim, dar fiindu ocazioni, pentru una ocazione cauta-ramu se alegem numai unulu.

Nr. venit va aparé joi in locu de mercuri, din cau'a sanctelor nostre serbatori.

Baladele de d. Marienescu se vor spedă curundu.

Indreptare. In nrul 42 pag. 2 colona 2 siru 17 de sus este: invingere, in locu de incinge, totu acolo trei site mai jos: monumentu in locu de momentu.

Respunsuri: Dlu N. Caracioni. Corespondint'a dlu notariu s'a considerat de o causa a comunelui, nu de a personelor pentru cari nu potem dā astă locu in fōia. Daca si se fac observatiune personala Te rogāmu fā-o mai scurta că multe materii importante ascēpta publicarea. Noi credem că unu respunsu de veri 20 sîre corespunde deplinu cuvantarei ce in cutare parlamentu se tiene in veri o cestiune personala. Dlu Stoicovicu. Te rogāmu cast' pre d. Caracioni. Faceti publicul placerea a fi scuti in cause personali, lasandu cestiunile de cari n'au fostu vorba.

Cursurile din 26 april. 1867. n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	banii	marf.
Imprumutele de stat:		
Cole ou 5% in val. austri.	52-	52.50
" contributionali.	88-	88.50
" nouă in argint.	85-	85.50
Cole in argint d. 1865 (in 500 franci)	80-	81
Cole nationali ou 5% (jan.)	67.30	68.60
" metalice ou 5%	56.50	56.70
" maiu — nov.	57.50	58
" 4 1/4%	49.50	49.50
" 4%	43.75	44.25
" 3%	32.75	33.25
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	68.75	69
" 1860 1/5 in cele intregi	79.-	79.20
" 1/5 separata	84.50	85
" 4% din 1854	71-	71.50
" din 1839, 1/5	130-	132
banci de credit	117.50	118
societ. vapor. dunareno ou 4%	83-	84
imprum. princip. Easterhazy à 40 fl.	85-	90
Salm à	29-	30
cont. Palffy à	22-	24
princ. Clary à	23-	25
cont. St. Genois à	21-	23
princ. Windischgrätz à 20	16-	17
cont. Waldstein à	20-	21
" Keglevich à 10	15.50	14.25
Obligatiuni dezechivalatoare de pamant:		
Cele din Ungaria	68.75	69.50
Banatul tem.	68.50	69
Bucovina	63-	63.50
Transilvania	62-	63
Actioni:		
A banoci nationali	693-	695
de credit	168.50	159
" soont	592-	595
anglo-austriace	88.50	89
A societatelor vapor. dunar.	454-	456
Lloydului	170-	175
A drumul ferat de nord	161-	161.50
" stat	187.90	188.30
" apus (Elisabeth)	126.50	127
" sud	184.50	185.50
" langa Tisa	147-	